

ÅRSRAPPORT 2023

[Søvnpoliklinikken](#) og [SOVno](#)

Senterleder
Bjørn Bjorvatn

Senterkoordinator
Hilde Kristin Tveit

Registerkoordinator
Ingvild West Saxvig

Rådgiver
Tom W. Aasnæs

1. Drift

Søvnpoliklinikken vart opna i mars 2011. Senteret er eit etablert samarbeid mellom lungeavdelinga, ØNH-avdelinga og nevroklinikken (klinisk nevrofysiologi - KNF og nevrologi). Klinikkk for psykosomatisk medisin og barneklinikken er også knytt til senteret. Administrativt ligg Søvnpoliklinikken under Lungeavdelinga, seksjon for obstruktive lungesjukdommar/respirasjonssvikt/søvnrelaterte sjukdommar, men alle avdelingane har overordna fagleg ansvar for sin eigen aktivitet ved senteret.

Styret ved Søvnpoliklinikken består av:

Nivå 2-leiar for lungeavdelinga (Sverre Lehmann)

Nivå 2-leiar for ØNH-avdelinga (Evelyn Neppelberg)

Nivå 2-leiar for nevroklinikken (Torhild Vedeler)

Senterleiar for Søvnpoliklinikken (Bjørn Bjorvatn)

Leiar for Nasjonalt senter for søvnmedisin (Bjørn Bjorvatn)

Kristel Svalland Knudsen (lunge), Erlend Lundemo (ØNH), Tom Eichele (KNF), Petter Sanaker (nevro), Ingvild West Saxvig, Hilde Kristin Tveit og Bjørn Bjorvatn har delteke i ei arbeidsgruppe ved Søvnpoliklinikken som har månadlige møter.

Ved Søvnpoliklinikken var det i 2023 tilknytt 36 lækjarar, 31 sjukepleiarar/helsefagarbeidarar, 4 tannlækjarar, 4 merkantile og 3 ingeniørar. Lækjarane, sjukepleiarane, merkantilt personell og ingeniørar er tilsett ved sine moderavdelingar, og arbeider ved Søvnpoliklinikken i deler av si kliniske verksemd. Dei andre tilsette ved Søvnpoliklinikken (leiar, registarkoordinator, tannlækjarar) er tilsett ved lungeavdelinga.

Leiar, professor dr.med.	Bjørn Bjorvatn
Registerkoordinator, ph.d.	Ingvild West Saxvig
Senterkoordinator, sjukepleiar	Hilde Kristin Tveit

Merkantile:	Ann Kristin Løvik (lunge)
	Karoline Korsvold (ØNH)
	Randi Kristine Lovik (KNF, 20%)
	Magnar Kringlen Ervik (vikar - lunge)

Lækjarar:	Lungeavdelinga:
	Kristel S. Knudsen (seksjonsoverlege)
	Ove Fondenes
	Solfrid Indrekvam
	Rajinder Sharma
	Anders Storesund
	Trygve M. Jonassen
	Åse Rogde
	Anders Rotevatn
	Gunnar Husebø
	Christina Svendsen
	Rune Nielsen

Irja Oppedal
Sverre Lehmann
Ane Jacobsen
Bahareh Jouleh
Marta Erdal
Solveig Tangedal
Louise Benneche
Julie Hestnes
Nina Haaland
Veronica Bjerkerud
Chris Finne

ØNH-avdelinga:

Shashi Gulati (seksjonsoverlege)
Erlend Lundemo
Hilde Haave
Arild Sletteberg
Karin Mjelle
Christian Bersagel
Geir Alexander Nilsen
Line Britt Lange Langeland
Una Marie Sage

KNF/nevrologisk avdeling:

Tom Eichele (seksjonsoverlege KNF)
Henning Olberg
Harald Aurlie
Jan Brøgger
Ina Hjelland
Annette Eian
Sindre Eng
Eivind Aanestad

Psykiatrisk avdeling:

Jørn Bødtker

Sjukepleiarar:

Lungeavdelinga:

Hilde Kristin Tveit (senterkoordinator)
Mona Grundeland
Thomas Berge
Eirin Ripman
Cathrine Vetås
Gunvor Mo Norstein
Marianne Øvstebø
Lena Kjos (til sommeren)
Line Lærum
Ane Tungesvik (til sommeren)

Heidi Øksnes Markussen
Maren Økland Wembstad (fra sommeren)
Daniel Jensen
Siri Katharina Van Dam Lie (fra sommeren)
Maria Fältnes (helsefagarbeider)

ØNH-avdelinga:

Silje Rykkje
Astrid Sørheim
Mathilde Birkeland (sluttet midt i 2023)
Marcela Salazar
Mia Brunstad
Heidi Barsnes(Sluttet midt i 2023)
Mona Bjerke
Tord Skudal
Eirik Rasmussen

KNF/nevrologisk avdeling:

Eva Aarland
Mariann Lie Onstad
Birte Steen
Hilde Vorland
Regine Engelsen Eide
Therese Lavik
Anne Lise Haktorsen

Tannlækjarar

Lungeavdelinga:

Anders Johansson
Morten Berge
Hans Joachim Aadland
Kjersti Gjerde

Ingeniørar:

Glenn Bø
Helle Nystad
Eva Berge Hope, MTA SAD

Lungeavdelinga har ei merkantil i full stilling, lækjarar i 1,2 årsverk og 4,5 årsverk blant sjukepleiarar på senteret kvar dag. Tannlækjarar har delt på 1,1 årsverk. ØNH-avdelinga har hatt ein lækjar kvar mandag, halve onsdagen, heile torsdagen, kvar fredag i 2023, i tillegg til to sjukepleiarar kvar dag, og ein merkantilt tilsett i full stilling. Nevroklinikken avsetter eit årsverk spesialist/somnolog til senteret, i tillegg til 2 årsverk for sjukepleiar/teknikar. Merkantil ressursbruk er økande siste åra til 0,5 årsverk. Tannlækjarar har teke imot pasientar 2 heile og en halv dag i veka i snitt.

Nasjonalt senter for søvnmedisin (SOVno)

Staben har i 2023 bestått av:

- Leiar: Bjørn Bjorvatn (40 %)
- Senterkoordinator: Siri Waage (100 %)
- Rådgjevar: Tom Aasnæs (100 %)
- Seniorrådgjevar Ingvild Saxvig (50%)

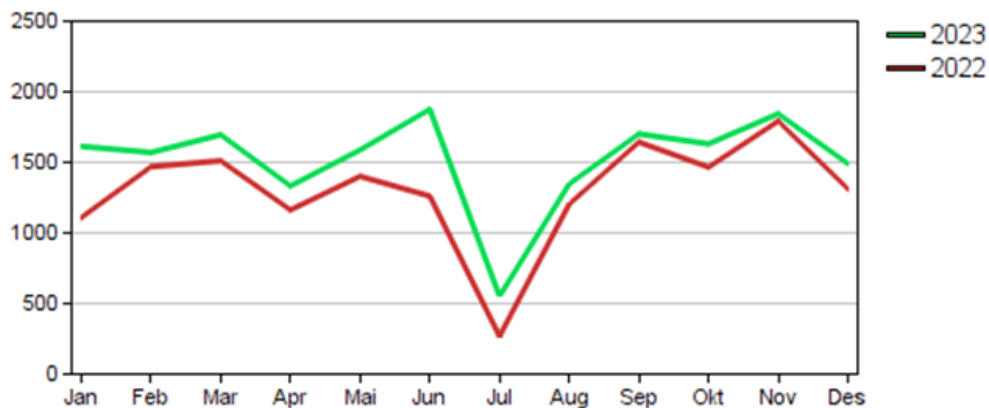
I tillegg er det knytt ei arbeidsgruppe til SOVno:

- Fred Holsten, professor dr.med, psykiater, søvnspesialist ved Bergen søvnsenter.
- Henning Olberg, ph.d, overlege, nevrolog/klinisk nevrofysiolog, Klinisk Nevrofysiologisk avdeling, Haukeland universitetssjukehus.
- Ståle Pallesen, ph.d, professor, Institutt for samfunnspsykologi, UiB.
- Sverre Lehmann, ph.d, avdelingsdirektør, lungelege, Lungeavdelingen, Haukeland universitetssjukehus.
- Shashi Gulati, overlege, ønh-lege, Øre-nese-halsavdelingen, Haukeland universitetssjukehus.
- Maria Vollsæter, ph.d klinikkdirektør, pediater, Barneklubben, Haukeland universitetssjukehus.
- Børge Sivertsen, ph.d, seniorforsker, Folkehelseinstituttet.
- Maj-Britt Posserud, ph.d. overlege, barne- og ungdomspsykiater, Barne og ungdomspsykiatrisk avdeling, Haukeland universitetssjukehus.

2. Pasientbehandling

Det blei i 2023 halde totalt 18.241 konsultasjonar ved Søvnpoliklinikken mot 15.593 i 2022. Av desse var 1.983 ny-tilviste pasientar (definert som pasientar til behandling som ikkje har hatt behandlingsepisodar i same eller føregående år), mot 1888 i 2022.

Figur 1. Konsultasjonar ved Søvnpoliklinikken for kvar måned i 2023 samanlikna med 2022. Tal frå klodrik-ny.ihelse.net

Avdeling	EnhetLokal	Beh.episoder	Nye pasienter	gj.sn. vurderingstid	gj.sn. ventetid
Totalt		18 241	1 983	6,5	142,9
Nevroklinikken	Søvn-Hbe-Nevro*	244	48	7,8	183,7
Lungeavdelingen	Søvn HBE*	14 266	1 168	4,4	86,2
Klinikk for hode/hals	Søvn og snorking-HBE*	3 619	766	9,7	226,8
Nevroklinikken	Søvn KNF-HBE*	112	1	8,0	22,0

Tabell 1 viser gjennomsnittleg ventetid frå motteken tilvising til diagnosetidspunkt ved senteret for kvar av dei tilknytte avdelingane. (Tal frå klodrik-ny.ihelse.net)

Avdeling	Ventetid – dagar	Tal frå 2022
Totalt	142,9	(127)
Lunge	86,2	(107)
ØNH	226,8	(157)
Nevro	183,7	(181)
KNF	22,0	(250)

Ved Søvnpoliklinikken var det 1 fristbrot ved lungeavdelinga, 6 fristbrot ved ØNH, 4 fristbrot ved Nevro og 36 ved KNF i 2023.

I 2023 utførte lungeavdelinga 1.845 polikliniske polygrafi-registreringar (mot 1.714 i 2022). ØNH-avdelinga utførte 710 polikliniske polygrafi-registreringar (mot 653 i 2022).

Nevrolog har i 2023 utført 244 pasientkonsultasjonar, deretter er nevrofysiologisk vurdering med PSG. Det ble gjort 91 PSG og 58 MSLT i 2023. I tillegg server nevrofysiologisk avdeling barneklubben med PSG hos barn.

Psykiater hadde 5 pasientar og 13 konsultasjonar ved Søvnpoliklinikken.

Søvnpoliklinikken leverte ut 1.533 maskinar (lunge 1092, ØNH 441, mot 1.103 i 2022), 156 bilevel-maskinar mot 157 i 2022 og 474 apnéskinner (441 i 2022).

Tabell 2 viser korleis dei ulike hovuddiagnosane er fordelt for pasientar ved Søvnpoliklinikken. Berre diagnosar med 5 eller fleir konsultasjonar er inkludert, tal frå 2022 i parentes.

Diagnose	Beskrivelse	Beh. episodar	Nye pasientar
G473	Søvnapné	15.035 (12.536)	810 (624)
R065	Munnpusting	2.317 (2.193)	1.115 (1.189)
G471	Eksessiv somnolens	116 (79)	17 (14)
J9611	Kronisk respirasjonssvikt	94 (61)	1 (1)
G470	Innsøvning og søvnforstyrrelse	63 (59)	2 (1)
J343	Hypertrofi av nesemuslinger	59 (43)	0 (0)
J961	Kronisk respirasjonssvikt	49 (51)	1 (0)
J342	Skjev neseskillevegg	48 (54)	21 (2)
G474	Narkolepsi og katapleksi	42 (23)	3 (2)
R298	Andre og uspes. sympt. m/tilkn til nerve og muskelskjelett system	41 (101)	1 (15)
G478	Andre spesifiserte søvnforstyrrelser	38 (18)	2 (3)
J449	Uspesifisert kronisk obstruktiv lungesykdom	36 (10)	0 (0)
F510	Ikke-organisk insomni	28 (36)	7 (8)
G479	Uspesifisert søvnlidelse	25 (64)	4 (10)
R53	Uvelhet og tretthet	22 (19)	0 (0)
G710	Muskeldystrofi	18 (18)	0 (0)
G472	Forstyrrelser i søvn-våkenhetsrytme	18 (17)	4 (4)
E662	Ekstrem fedme med alvolær hypervent	16 (24)	1 (0)
G122	Sykdom i motoriske nevroner	16 (7)	1 (0)
G258	Andre ekstrapyramidale tilstander og bevegelsesforstyrrelser	11 (10)	4 (1)
R060	Dyspné	10 (8)	0 (0)
E668	Annen spesifisert fedme	9 (4)	0 (0)
J310	Kronisk rinitt	6 (1)	1 (1)
G711	Myotone lidelser	5 (3)	0 (0)

Pasienttilfredsheit

I 2023 blei det gjennomført ei pasienttilfredshetsundersøking ved Helse-Bergen som Søvnpoliklinikken tok del i. Pasientane fekk tilsendt ei lenke til eit spørjeskjema på internett etter ein konsultasjon ved Søvnpoliklinikken. Tabellen viser prosentvise tal for Lunge og ØNH i november 2022. Tal for KNF er ikkje tilgjengeleg, og Nevrologen hadde for få svar til å gi et representativt utval.

Lunge November	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt	Antall svar
Snakket behandlerne til deg slik at du forstod dem, og var informasjonen tilpasset din situasjon?	0	1	2	18	77	2	250
Har du tillit til behandlernes faglige dyktighet?	0,5	1	2	26	69	1,5	248
Har du tillit til det øvrige personalets faglige dyktighet?	0	1	4	33	43	18	249
Fikk du tilstrekkelig informasjon om din diagnose/dine plager?	2	2	4	33	51	8	249
Opplevde du at behandlingen var tilpasset din situasjon?	0,5	1,5	6	29	57	5	247
Var du involvert i avgjørelser som angikk din behandling?	2	2	7	35	41	11	247
Opplevde du at sykehusets arbeid var godt organisert?	2	1	6	38	51	3	247
Fikk du inntrykk av at institusjonens utstyr var i god stand?	1	2	5	39	41	13	246
Var hjelpen og behandlingen du fikk alt i alt tilfredsstillende?	1,5	1,5	3	30	61	3	246
	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Ikke i det hele tatt		
Mener du at du på noen måte ble feilbehandlet?	1,5	0,5	3	8	77	10	237
	Ja, altfor lenge	Ja ganske lenge	Ja, men ikke lenge	Nei			
Måtte du vente for å få tilbud ved senteret?	5	13	47	36			238
	Ikke utbytte	Lite utbytte	En del utbytte	Stort utbytte	Svært stort utbytte		
Hvilket utbytte har du hatt, alt i alt, av behandlingen på institusjonen?	1	2	16	41	29	10	249

ØNH November	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad	Ikke aktuelt	Antall svar
Snakket behandlerne til deg slik at du forstod dem, og var informasjonen tilpasset din situasjon?	0	0	2	16	82	0	57
Har du tillit til behandlernes faglige dyktighet?	0	1	4	30	65	0	57
Har du tillit til det øvrige personalets faglige dyktighet?	0	2	4	39	50	5	56
Fikk du tilstrekkelig informasjon om din diagnose/dine plager?	1	5	4	34	48	7	56
Opplevde du at behandlingen var tilpasset din situasjon?	0	4	4	34	52	7	56
Var du involvert i avgjørelser som angikk din behandling?	5	5	7	32	34	16	56
Opplevde du at sykehusets arbeid var godt organisert?	0	0	5	39	47	7	57
Fikk du inntrykk av at institusjonens utstyr var i god stand?	0	0	5	39	44	12	57
Var hjelpen og behandlingen du fikk alt i alt tilfredsstillende?	2	2	5	25	64	2	56
Mener du at du på noen måte ble feilbehandlet?	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Ikke i det hele tatt		
	3	2	2	5	75	16	56
Måtte du vente for å få tilbud ved senteret?	Ja, altfor lenge	Ja, ganske lenge	Ja, men ikke lenge	Nei	Uaktuelt		
	14	27	43	16	0		56
Hvilket utbytte har du hatt, alt i alt, av behandlingen på institusjonen?	Ikke utbytte	Lite utbytte	En del utbytte	Stort utbytte	Svært stort utbytte	Ikke aktuelt	Antall svar
	3	7	18	30	25	21	57

3. Utdanning av helsepersonell

SOVno utgir tidsskriftet SØVN to ganger årleg og kan abonnerast på kostnadsfritt. Tidsskriftet er eit viktig formidlingsorgan for helsepersonell i alle helseregioner. SØVN formidlast også til helsemyndigheter. Det trykte opplaget er på 2.100 per nummer, og formidlast via post til 1542, internpost til 42 og digitalt til 424, totalt 2008 abonnentar og kan og lesast på våre nettsider.

Kurs og utdanning av helsepersonell

Alle regioner: Utdanning av personell	137
Flere regioner: Utdanning av personell	15
Egen region: Utdanning av personell	110

Forskningsmøter ved SOVno 2023

23. Februar	Øystein Holmelid «Kognitiv prestasjon under simulerte Quick Returns i laboratorium»
23. Mars	Sahrai Saeed «Hvordan påvirker OSA det kardiovaskulære systemet»
20. April	Avlyst pga. sykdom
25. Mai	Bjørn Bjorvatn «The association between sleep health, and sex, age, education, circadian preference and insomnia»
15. Juni	Oppsummering fra Nordic Sleep Congress på Island? «Korte presentasjoner fra kongressen»
24. august	Trygve Jonassen «OSA og obstruktiv lungesykdom»
21. september	Gunn Marit Traaen «Atrial fibrillation, sleep apnea, and continuous positive airway pressure: No easy fix»
12. oktober	Avlyst pga. sykdom
16. november	Linn Nyjordet Evanger «Status på Ph.d.-prosjekt om søvn hos ungdom og betydningen av senere skolestarttider»
14. desember	Bjørn Bjorvatn «Insomni – utfordringer rundt diagnostikk og behandling».

4. Forsking

Søvnpoliklinikken og SOVno publiserte i 2023 totalt 34 vitenskapelige publikasjoner med fagfelleverderin).

Bjorvatn B, Kallestad H, Langsrud K, Vedaa Ø, Pallesen S, Waage S, Wilhelmsen-Langeland A, Saxvig IW, Abeler K. Nasjonal anbefaling for utredning og behandling av døgnrytmelidelser. *SØVN* 2023; 15(1): 32-50. 2023.

Bjorvatn B, Rørtveit G, Rebnord I, Waage S, Emberland KE, Forthun I. Self-reported short and long sleep duration, sleep debt and insomnia are associated with several types of infections: Results from the Norwegian practice-based research network in general practice - PraksisNett. *Sleep Medicine X* 2023; 5: 100074. PMID: 37223609.

Matsui K, Chung F, Bjelajac AK, Merikanto I, Korman M, Mota-Rolim S, Cunha AS, Bjorvatn B, Xue P, Benedict C, Morin CM, Espie CA, Landt blom AM, Penzel T, De Gennaro L, Holzinger B, Hrubos-Strøm H, Leger D, Bolstad C J, Nadorff MR, Plazzi G, Reis C, Chan NY, Wing YK, Yordanova J, Dauvilliers, Partinen M, Inoue Y. Associations between changes in habitual sleep duration and lower self-rated health among COVID-19 survivors: findings from a survey across 16 countries/regions. *BMC Public Health* 2023; 23(1): 2352. doi:10.1186/s12889-023-17258-3. PMID: 38017498.

Dale TAH, Brekke F, Pallesen S. Who has nightmares? An investigation into the relationship between personality and nightmares. *Dreaming* 2023; 33: 32-44. 2023.

Schønning V, Hysing M, Dovran A, Nilsen SA, Hafstad GS, Vedaa Ø, Sivertsen B. Sleep and childhood maltreatment: A matched-control study of sleep characteristics in Norwegian adolescents. *Scan J Psych* 2023 Aug 25. PMID: 37626444.

Pahari P, Korkalainen H, Karhu T, Rissanen M, Arnardottir ES, Hrubos-Strøm H, Duce B, Töyräs J, Leppänen T, Nikkonen S. Obstructive sleep apnea-related intermittent hypoxaemia is associated with impaired vigilance. *J Sleep Res.* 2023 Jun;32(3):e13803. doi:10.1111/jsr.13803. Epub 2022 Dec 8. PMID: 36482788.

Gravdahl GB, Aakerøy L, Stovner LJ, Engstrøm M, Müller KI, Bjørk MH, Tronvik E. Continuous positive airway pressure in cluster headache: A randomized, placebo-controlled, triple-blind, crossover study. *Cephalalgia.* 2023, Jan;43(1):3331024221128273. doi:10.1177/03331024221128273. PMID: 36620891.

Chen SJ, Morin CM, Ivers H, Wing YK, Partinen M, Merikanto I, Holzinger B, Espie CA, De Gennaro L, Dauvilliers Y, Chung F, Yordanova J, Vidović D, Reis C, Plazzi G, Penzel T, Nadorff MR, Matsui K, Mota-Rolim S, Leger D, Landt blom AM, Korman M, Inoue Y, Hrubos-Strøm H, Chan NY, Bjelajac A K, Benedict C, Bjorvatn B. The association of insomnia with long COVID: An international collaborative study (ICOSS-II). *Sleep Medicine* 2023; 112: 216-222. doi:10.1016/j.sleep.2023.09.034. PMID: 37922783.

Bjorvatn B. Waage S. Pallesen S. Buysse DJ. Saxvig IW. The association between different sleep health dimensions and sex, age, education, circadian preference, and chronic insomnia: a representative population-based study. *Sleep Advances* 2023; 4(1): zpad041. doi:10.1093/sleepadvances/zpad041. PMID: 37954092.

Aakre JA. Schulz J. Ballard C. Corbett A. Bjorvatn B. Aarsland D. Creese B. Hampshire A. Brooker H. Testad I. Self-reported sleep fragmentation and sleep duration and their association with cognitive function in PROTECT, a large digital community-based cohort of people over 50. *Journal of Geriatric Psychiatry* 2023; e6022. doi:10.1002/gps.6022. PMID: 37929864.

Sigbjørnsen I, Ellingsen K, Bjorvatn B. Kunnskap om søvn. En studie av leger og medisinstudenters kunnskapsnivå om søvnmedisin ved bruk av Bergen Sleep Knowledge Questionnaire. *SØVN* 2023; 15(2): 11-19.

Riemann D. Espie CA. Altena E. Arnardottir ES. Baglioni C. Bassetti CLA. Bastien C. Berzina N. Bjorvatn B. Dikeos D. Dolenc GL. Ellis JG. Garcia-Borreguero D. Geoffroy PA. Gjerstad M. Gonçalves M. Hertenstein E. Hoedlmoser K. Hion T. Holzinger B. Janku K. Jansson-Fröjmark M. Järnefelt H. Jernelöv S. Jennum PJ. Khachatryan S. Krone L. Kyle SD. Lancee J. Leger D. Lupusor A. Marques DR. Nissen C. Palagini L. Paunio T. Perogamvros L. Pevernagie D. Schabus M. Shochat T. Szentkiralyi A. Van Someren E. van Straten A. Wichniak A. Verbraecken J. Spiegelhalder K. The European Insomnia Guideline: An update on the diagnosis and treatment of insomnia 2023. *Journal of Sleep Research* 2023; 32(6): e14035. DOI:10.1111/jsr.14035. PMID: 38016484.

Morin CM. Bei B. Bjorvatn B. Poyares D. Spiegelhalder K. Wing Y K. World sleep society international sleep medicine guidelines position statement endorsement of "behavioral and psychological treatments for chronic insomnia disorder in adults: An American Academy of sleep medicine clinical practice guidelines". *Sleep Medicine* 2023; 109: 164-169. PMID: 37454606.

Sarkanen T. Partinen M. Bjorvatn B. Merikanto I. Benedict C. Nadorff MR. Bolstad CJ. Espie C. Matsui Ke. Chung F. Morin CM. Wing YK. Penzel T. Macêdo T. Mota-Rolim S. Holzinger B. Plazzi G. De Gennaro L. Landtblom AM. Inoue Y. Sieminski M. Leger D. Dauvilliers Y. Association between hypersomnolence and the COVID-19 pandemic: The International COVID-19 Sleep Study (ICOSS). *Sleep Medicine* 2023; 107: 108-115. PMID: 37156053.

Hiestand S. Forthun I. Waage Siri. Pallesen S. Bjorvatn B. Associations between excessive fatigue and pain, sleep, mental-health and work factors in Norwegian nurses. *PLOS One* 2023; 18(4): e0282734. doi:10.1371/journal.pone.0282734. eCollection 2023. PMID: 37014834.

Forthun I, Rørtveit G, Fossum GH, Jørgensen P, Halvorsen PA, Nilsen S, Straand J, Bellika JG, Bjorvatn B. Søvnforstyrrelser og forskrivning av hypnotika i allmennpraksis – en PraksisNett-studie. *SØVN* 2023; 15(1): 11-15.

Forthun I. Eliassen KER. Emberland KE. Bjorvatn B. The association between self-reported sleep problems, infection, and antibiotic use in patients in general practice. *Frontiers in Psychiatry* 2023; 14: 1033034. doi:10.3389/fpsyt.2023.1033034. PMID: 36937728.

Xue P. Merikanto I. Chung F. Morin CM. Espie C. Bjorvatn B. Cedernaes J. Landtblom AM. Penzel T. De Gennaro L. Holzinger B. Matsui K. Hrubos-Strøm H. Korman M. Leger D. Mota-Rolim S. Bolstad CJ. Nadorff M. Plazzi G. Reis C. Chan RNY. Wing YK. Yordanova J. Bjelajac AK. Inoue Y. Partinen M. Dauvilliers Y. Benedict C. Persistent short nighttime sleep duration is associated with a greater post-COVID risk in fully mRNA-vaccinated individuals. *Translational Psychiatry* 2023; 13: 32. PMID: 36726008.

Evanger LN. Bjorvatn B. Pallesen S. Hysing M. Sivertsen B. Saxvig IW. Later school start time is associated with longer school day sleep duration and less social jetlag among Norwegian high school students: Results from a large-scale, cross-sectional study. *Journal of Sleep Research* 2023; 32(4): e13840. PMID: 36864696.

Saxvig IW. Bjorvatn B. Waage S. Habitual Sleep Patterns and Chronic Sleep Problems in Relation to Sex, Age, and Circadian Preference in a Population-Based Sample of Norwegian Adults. *Clocks & Sleep* 2023; 5: 21-33. PMID: 36648942.

Bjorvatn B. Merikanto I. Reis C. Korman M. Bjelajac AK. Holzinger B. De Gennaro L. Wing YK. Morin CM. Espie CA. Benedict C. Landtblom AM. Matsui K. Hrubos-Strøm H. Mota-Rolim S. Nadorff MR. Plazzi G. Chan RNY. Partinen M. Dauvilliers Y. Chung F. Forthun I. Shift workers are at increased risk of severe COVID-19 compared with day workers: Results from the international COVID sleep study (ICOSS) of 7141 workers. *Chronobiology International* 2023; 40: 114-122. PMID: 36412198.

Scarpelli Se. De Santis A. Alfonsi V. Gorgoni M. Morin CM. Espie C. Merikanto I. Chung F. Penzel T. Bjorvatn B. Dauvilliers Y. Holzinger B. Wing YK. Partinen M. Plazzi G. De Gennaro L. The role of sleep and dreams in long-COVID. *Journal of Sleep Research* 2023; 32(3): e13789. doi.org/10.1111/jsr.13789. PMID: 3639872.

Bjorvatn B. Waage S. Saxvig IW. Do people use methods or tricks to fall asleep? A comparison between people with and without chronic insomnia. *Journal of Sleep Research* 2023; 32: e13763. doi:10.1111/jsr.13763. PMID: 36316962.

Torsvik S. Bjorvatn B. Eliassen KE. Forthun I. Prevalence of insomnia and hypnotic use in Norwegian patients visiting their general practitioner. *Family Practice* 2023; 40: 352-359. PMID: 36124938.

Ernstsen L. Zotcheva E. Sui X. Engstrøm M. Martínez-Velilla N. Bjerkeset O. Bjorvatn B. Havnen A. Association Between Cardiorespiratory Fitness and Incident Purchase of Hypnotic Drugs in Adults: The HUNT Study. *Mayo Clinic Proceedings* 2023; 98: 229-238. PMID: 36244824.

Merikanto I. Dauvilliers Y. Chung F. Wing YK. De Gennaro L. Holzinger B. Bjorvatn B. Morin CM. Penzel T. Benedict C. Koscec BA. Chan NY. Espie CA. Hrubos-Strøm H. Inoue Y. Korman M. Landtblom AM. Léger D. Matsui K. Mota-Rolim S. Nadorff MR. Plazzi G. Reis C. Yordanova Ju. Partinen M. Sleep symptoms are essential features of long-COVID - Comparing healthy controls with COVID-19 cases of different severity in the international COVID sleep study (ICOSS-II). *Journal of Sleep Research* 2023; 32: e13754. PMID: 36208038.

Liu Y. Partinen E. Chan NY. Dauvilliers Y. Inoue Y. De Gennaro L. Plazzi G. Bolstad CJ. Nadorff MR. Merikanto I. Bjorvatn B. Han F. Zhang B. Cunha AS. Mota-Rolim S. Léger D. Matsui K. Espie CA. Chung F. Morin CM. Sieminski M. Penzel T. Holzinger B. Partinen M. Wing YK. Dream-enactment behaviours during the COVID-19 pandemic: an international COVID-19 sleep study. *Sleep Study. Journal of Sleep Research* 2023; 32: e13613. PMID: 35474255.

Fretheim-Kelly Z. Clemm HSH. Røksund OD. Hilland M. Vollsæter M. Halvorsen T. Translaryngeal Resistance: A Measurement to Assist Decision Making in Upper Airway Pathology. *Am J Respir Crit Care Med.* 2023 Sep 15;208(6):e32-e34. doi:10.1164/rccm.202205-0961IM. PMID: 37219897.

Simpson SJ. Du BC. Evans DJ. Gibbons JTD. Vollsæter M. Halvorsen T. Gruber K. Lombardi E. Stanojevic Sa. Hurst JR. Um-Bergström P. Hallberg J. Doyle LW. Kotecha S. Unravelling the respiratory health path across the lifespan for survivors of preterm birth. *Lancet Respir Med.* 2023 Nov 13:S2213-2600(23)00272-2. doi:10.1016/S2213-2600(23)00272-2. Online ahead of print. PMID: 37972623.

Hrozanova M. Meisingset I. Kallestad H. Pallesen S. Nordstoga AL. Skarpsno ES. Group-delivered cognitive behavioural therapy versus waiting list in the treatment of insomnia in primary care: study protocol for a pragmatic, multicentre randomized controlled trial. *BCM Primary Care* 2023; 24: article no. 61. PMID: 36864376.

Rogde ÅJ. Lehmann S. Halvorsen T. Clemm H. Røksund OD. Hufthammer KO. Kvidaland HK. Vollsæter M. Andersen TM. Prevalence and impact of exercise-induced laryngeal obstruction in asthma: a study protocol for a cross-sectional and longitudinal study. *BMJ Open.* 2023 Jun 16;13(6):e071159. doi:10.1136/bmjopen-2022-071159. PMID: 37328176; PMCID: PMC10277068.

Ramfjord LS. Faaland P. Scott J. Saksvik SB. Lydersen St. Vedaa Ø. Kahn N. Langsrud K. Stiles TC. Ritterband LM. Harvey AG. Sivertsen B. Kallestad H. Digital cognitive behaviour therapy for insomnia in individuals with self-reported insomnia and chronic fatigue: A secondary analysis of a large scale randomized controlled trial. *J Sleep Res.* 2023 Mar 22:e13888. PMID: 36945882.

Hysing M. Sivertsen B. Nilsen SA. Heradstveit O. Bøe T. Askeland KG. Sleep and dropout from upper secondary school: A register-linked study. *Sleep Health.* 2023 Jul 15:S2352-7218(23)00092-X. PMID: 37460377.

Faaland. Vedaa Ø. Langsrud K. Sivertsen B. Lydersen S. Saksvik SB. Vestergaard CL. Kjørstad K. Vethe D Ritterband LM. Harvey AG. Stiles T C. Scott J. Kallestad H. Dysfunctional beliefs and attitudes about sleep (DBAS) mediate outcomes in dCBT-I on psychological distress, fatigue, and insomnia severity. Sleep Med. 2023 Jul 21;110:1-6. PMID: 37506538.

5. Formidling til allmennheten

Brosjyrar: SOVno har laga 4 pasientbrosjyrar om søvn og søvnsjukdommar. Alle vart oppdaterte i 2023. Disse formidlast gratis til helsepersonell over heile landet, og er populære brosjyrar på legekontor og sjukehuseiningar. Rundt rekna 5.500 brosjyrar ble sendt ut i 2023.

Nettsider: I 2023 hadde Søvnpoliklinikken 6.438 på hovudsida og 15.422 treff totalt på alle sidene. SOVno hadde 431.296 treff totalt på alle sidene, og er blant toppane i talet på sidevisingar totalt sett i Helse Bergen.

Medieoppslag: 123 i TV, radio, nettsider og avis/tidsskrift.